DRŽAVNI ZBOR
P R E J E T O 18.4.2019, 020-07/19-0439/3, 542-08/19-0004/3

Podpisnik:Ksenija Klampfer
Izdajatelj certifikata:sigov-ca
Serijska št. certifikata:ac 98 1d cd
Datum poteka certifikata:13.10.2020
Datum in čas podpisa:15:05, 18.04.2019
Referenčna številka:0010-59/2019/2

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

MINISTRICA

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 04
F: 01 369 78 29
E: gp.mddsz@gov.si
www.mddsz.gov.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
mag. Dejan ŽIDAN, predsednik
Šubičeva 4
1000 Ljubljana

gp@dz-rs.si

Številka: 0010-59/2019/2
Datum: 18.4.2019

Zadeva: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje poslanca Anžeta Logarja v zvezi s pripravo družinske politike za učinkovit spopad s starajočo se demografsko sliko slovenske družbe**

Spoštovani,

na ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti mag. Ksenijo Klampfer ste naslovili pisno poslansko vprašanje v zvezi s pripravo ustrezne družinske politike za učinkovit spopad s starajočo se demografsko sliko slovenske družbe. Zanima vas kakšne načrte ima ministrstvo v zvezi s pripravo družinske politike ter da navedemo predloge zakonov in časovnico sprejema na ravni Vlade. Nadalje sprašujete kaj so po mnenju ministrstva ključne spodbude za spodbujanje rodnosti. Zanima vas koliko konkretno znaša nadomestilo (porodniška oziroma starševsko nadomestilo) za nosečnice, ki še niso (bile) v delovnem razmerju, torej študentke, brezposelne ali osebe brez statusa.

V zvezi s pisnim poslanskim vprašanjem odgovarjam, kot sledi v nadaljevanju.

Cilj družinske politike v Sloveniji je predvsem skrb za kakovost življenja družin (še posebej kakovost življenja otrok) ter njihovo varstvo in zaščito. Ob tem je za demografsko politiko pomembno tudi število rojstev v državi, zato družinska politika hkrati sledi cilju vzpostavitve spodbudnega okolja za odločanje za otroke. Za dosego tega cilja so pomembne ugodne širše družbene okoliščine (ugodne razmere na trgu dela, široka dostopnost stanovanj ipd.), ki pri ljudeh sprožajo občutek varnosti in stabilnosti, ter družinam prijazna družinska politika, ki promovira ukrepe za lažje usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Raziskave in primeri iz tujine kažejo, da so ti ukrepi pravzaprav edini, pri katerih je mogoče zaznati blag pozitiven vpliv na odločanje za otroke.

Države, ki imajo sprejete ukrepe na področju usklajevanja poklicnega in družinskega življenja ter izkazujejo visoko stopnjo enakosti med moškimi in ženskami, dosegajo višjo stopnjo rodnosti. Med ukrepi so poleg ustrezno urejenega otroškega varstva in področja zaposlovanja zlasti pomembni še materinski, očetovski in starševski dopust, varstvo in oskrba starejših ter odvisnih članov in članic družine ter finančne podpore. Za uspešno usklajevanje področij so torej pomembni in potrebni kakovostno in subvencionirano (s potrebami staršev usklajeno) otroško varstvo, urejena oskrba in raznovrstna ponudba storitev za ostarele ter druge odvisne člane in članice družine, primerne in različne oblike starševskega dopusta (ki bodo spodbujale

delitev obveznosti), prožne oblike zaposlovanja in delovnega časa ter primerne finančne podpore na področju varstva in oskrbe (otrok in ostarelih).

Slovenija ima v sistemskem smislu področje usklajevanja poklicnega in družinskega življenja zelo dobro urejeno. Temeljni zakon na tem področju – Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemnikih – je podlaga za lažje usklajevanje starševskih in poklicnih obveznosti ter podpira enakopravnejšo delitev starševskih pravic in obveznosti. Tukaj je posebej pomembna pravica staršev do starševskega, materinskega in očetovskega dopusta ter nadomestila plače v času starševskega, materinskega in očetovskega dopusta. Slovenija je bila prva evropska država, ki je leta 1986 uvedla enoletni starševski dopust, hkrati je bila edina država, ki je imela 100-odstotno nadomestilo plače. Takoj za Švedsko (1974) je Slovenija (1976) uvedla tudi možnost delitve starševskega dopusta med oba od staršev. Pravico do 100-odstotnega nadomestila plače je Zakon za uravnoteženje javnih financ okrnil, vendar je zelo pomembno, da se v celoti povrne. Pravice iz naslova starševskega varstva, še zlasti dopusti (starševski, materinski in očetovski) in krajši delovni čas, pomembno prispevajo k odpravljanju razlik med ženskami in moškimi na trgu dela, saj omogočajo, da ženske po rojstvu otroka ostanejo aktivne na trgu dela. Omenjeni dopusti pa prav tako spodbujajo enakovrednejše porazdelitve obveznosti varstva in nege otrok med ženskami in moškimi.

V Resoluciji o družinski politiki 2018–2028 »Vsem družinam prijazna družba« (Uradni list RS, št. 15/18) so na tem področju navedeni naslednji ukrepi:
Dvigniti starševsko in očetovsko nadomestilo na 100 % osnove;
- poenotiti in omogočiti prožnejšo izrabo očetovskega dopusta;
- zagotoviti dodatnih 10 dni očetovskega dopusta v primeru rojstva več kot enega otroka hkrati;
- ozaveščati delodajalce o izrabi pravice do starševskega dopusta (zlasti za očete) in očetovskega dopusta;
- informirati starše, zlasti očete, o izrabi starševskega in očetovskega dopusta in spodbujati k večji izrabi teh;
- zvišati starostno mejo izrabe pravice do krajšega delovnega časa – če starša negujeta in varujeta najmanj tri otroke – na 10 let starosti najmlajšega otroka;
- spremeniti zakonodajo tako, da bodo pri ukrepu krajšega delovnega časa upravičenci imeli enako pokojnino, kot če ukrepa ne bi izrabili;
- zvišati višino starševskega dodatka vsaj na osnovni znesek minimalnega dohodka;
- zvišati višino starševskega dodatka za določene kategorije (dijakinje/dijake, študentke/študente in aktivne iskalke/iskalce zaposlitve) za dodatnih 30 %;
- zagotoviti pomoč ob rojstvu otroka za vse otroke, pri čemer bi znesek za drugega otroka znašal 120 % zneska za prvega otroka, za tretjega otroka in naslednje pa 150 % zneska za prvega otroka;
- zagotoviti pomoč ob rojstvu otroka v obliki dobroimetja oziroma vavčerja za nakup potrebščin za otroke;
- zagotoviti možnost postopnega prehoda s starševskega dopusta nazaj na delo – npr. podaljšanje starševskega dopusta v primeru izrabe pravice v delni odsotnosti;
- uvesti avtomatizirano preverjanje upravičenosti do pravic, ki se obnavljajo na letni ravni (informativni izračun);
- vpeljati elektronske vloge za uveljavljanje pravic iz naslova starševskega varstva in družinskih prejemkov (kjer je to mogoče);
- ozaveščati in informirati ciljno publiko o pravicah in prejemkih, vezanih na starševsko varstvo in družinske prejemke (kampanje, ozaveščanje na sejemskih prireditvah idr.).

Na MDDSZ pripravljamo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, s katerim bomo dvignili višino starševskega dodatka in najnižje izplačilo materinskega, očetovskega ter starševskega nadomestila.

Glede na novo določene višine izračuni še potekajo. Predvidevamo, da bo predlog zakona na vlado posredovan do konca junija 2019.

Na podlagi določb ZSDP-1 je trenutno višina starševskega dodatka (za matere in očete, ki niso zavarovani za starševsko varstvo, torej nezaposleni/e, študentje/ke..) 252,04 eurov.

S spoštovanjem,

mag. Ksenija Klampfer
MINISTRICA